

**การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครู
โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดห้วยข้าวกำวึกา จังหวัดพะเยา**

**Development of project-based learning activities for teachers Phrapariyattam
School Huai Khao Kam Wittaya Temple, Phayao Province**

วรสฐา ค่ายศ^{1*} ธิดาวลัย อุ่นกอง²

Woranidtha Kamyos^{1*} Thidawan Unkong²

¹⁻²วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา / School of Education, Phayao University

*Corresponding author email: woranidtha99@gmail.com

(Received: 16 August 2021, Revised: 13 September 2021, Accepted: 26 September 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม กลุ่มเป้าหมายเป็นครูของโรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวึกา จำนวน 14 รูป/คน สามเณรนักเรียน จำนวน 112 รูป ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะ ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 5 ฉบับ ดังนี้ 1) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้ 3) แบบประเมินผลงาน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ และ 5) แบบสอบถามปลายเปิดปัญหาและข้อเสนอแนะการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดห้วยข้าวกำ มีดังนี้ 1) ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครู มีความสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการประเมินทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครู โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก 3) ผลการประเมินผลงานโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน มีคุณภาพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก 4) สามเณรนักเรียนมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดห้วยข้าวกำ พบว่ามีปัญหา ดังนี้ การคัดเลือกหัวข้อโครงงานค่อนข้างยากเหตุอาจไม่เหมาะสมกับสถานภาพและ สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะ พบว่า ควรกำหนดหัวข้อ

โครงการให้เหมาะสมกับสถานภาพของสามเณร เพื่อให้การทำโครงการเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ, สัมมาอาชีพ, ทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีพ

ABSTRACT

The objectives of this research were as follows: 1) To study the results of the development of project-based learning activities focusing on occupation of Phrapariyattidhamma School teachers ; and 2) to study the problems and suggestions on the activities Learn in a project-based format, focusing on the vocation of teachers at Phrapariyattidhamma School. The informants were teachers of Wat Huay Khao Kam Witthaya School, 14 figures/person, 112 novice students. Obtained by Purposive Sampling It was divided into 2 steps: Step 1 result of project-based learning activities focused on careers, step 2 study problems and recommendations for project-based learning activities. There were 5 research instruments as follows: 1) Learning Management Plan Assessment Form 2) Skills Assessment Form learning process 3) The results of the evaluation of the project work focusing on the careers of the novice students were of high quality overall at a high level 4) satisfaction questionnaire and 5) questionnaire. Open-ended problems and suggestions quantitative data analysis with mean and standard deviation and qualitative data analysis by content analysis The results of the research found that

1. The results of the development of project-based learning activities focusing on occupation of Phrapariyattidhamma School teachers Huai Khao Kam Temple is as follows : 1) The results of the assessment of the teacher's project-based learning plan for occupational qualification. 2) The results were consistent and appropriate at a high level. The overall project focusing on the occupation of teachers was at a very good level. 3) The results of the evaluation of project-based learning activities on the occupation of the novice students. The overall score obtained was at a high level. 4) Novice students were satisfied. The overall picture is at a high level.

2. The results of the study of problems and recommendations for the project-based learning activities of teachers the Phra Pariyat Thamma School of Wat Huai Khao Kam found the following problems : The selection of the project topic is quite difficult because it may not be suitable for the status The environment is not conducive to learning activities. and recommendations for project-based learning activities focusing on vocational maturity found that and recommendations for project-based learning activities focusing on vocational maturity found that : How to formulate a topic to suit the status of a novice To make the project learning to be effective It should be an exploratory or experimental or artificial project and the environment is conducive to learning activities.

Keywords: project-based learning, vocational training, activities, learning process skills

บทนำ

แนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เชื่อว่ารูปแบบการศึกษาให้ความสำคัญกับปลูกฝังทักษะที่จำเป็น ด้านทักษะในการคิดขั้นสูง และทำงานร่วมกับผู้อื่น (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557) ผู้สอนจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษายุคใหม่ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivist Learning Theory) เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) มีความเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้น เมื่อผู้เรียนได้สร้างความรู้ที่เป็นของตนเองเกิดจากความเข้าใจและการมีส่วนร่วม ดังเช่นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานทำให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน (Collaborative Learning) การเรียนรู้โดยการค้นคว้าอย่างอิสระ (Independent Investigation Method) รวมทั้งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) (ยรรยง สิ้นธุ์งาม, 2556)

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการแสวงหาความรู้การใช้กระบวนการคิด และทักษะในการแก้ปัญหา ผู้เรียนจะเรียนรู้โดยสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้ ผู้เรียนต้องศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ปฏิบัติและแก้ปัญหา เพื่อสร้างผลงานหรือชิ้นงาน เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ถาวรด้วยตัวผู้เรียนเอง ทั้งนี้ผู้เรียนอาจทำเป็นกลุ่มเล็กหรือเป็นกลุ่มใหญ่ก็ได้ ซึ่งจะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานเป็นทีมได้ร่วมมือร่วมใจในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มและเกิดผลสำเร็จร่วมกัน และ (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) การปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนสอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” ดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวแนวการจัดการศึกษาจะต้องจัดขึ้นอย่างหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน ให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน ควรใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันการเรียนรู้จากธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งขึ้นเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่พ.ศ.2432 และ พ.ศ. 2489 และในปัจจุบันได้กำหนดว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้น

ในวัดหรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการศึกษาของโรงเรียนพบด้านปัญหา คือ 1) ครูยังจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) การจัดการเรียนรู้อย่างรายวิชาขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 3) การวัดผลประเมินผลบางรายวิชาขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4) ครูบางท่านยังขาดทักษะการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมถึงโรงเรียนยังขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสม และไม่เพียงพอต่อการใช้ในการจัดการเรียนรู้ (ราชันย์ ศรีดา และธีรชัย บุญมา, 2562)

จากสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดปริยัติธรรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในกิจกรรมการฝึกปฏิบัติจริงมากกว่าการเรียนรู้เนื้อหาในชั้นเรียน จึงส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ขาดการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาและการปฏิบัติ อีกทั้งนักเรียนยังสนใจและแสดงความต้องการที่จะให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและลงมือปฏิบัติ ดังนั้นการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามความต้องการและความสนใจ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นระบบไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าคำตอบภายใต้คำปรึกษา แนะนำ และความช่วยเหลือจากผู้สอนเริ่มตั้งแต่การเลือกเรื่องหัวข้อที่จะศึกษา การวางแผน การดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดตลอดจนการนำเสนอผลงานสามารถทำได้ทุกระดับชั้น อาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียน โดยมีหลักการว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ โดยไม่เน้นไปที่การท่องจำเพียงเนื้อหา (ทิตนา แคมมณี, 2550) จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้

อนึ่งโรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวทยา เป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสู่ทักษะสัมมาอาชีวะของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่มีการดำเนินการพัฒนากลุ่มเป้าหมายที่เป็นโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในภาคเหนือและภาคอีสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติให้กับสามเณรนักเรียน เพื่อให้สามเณรนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาและลาสิกขาบทสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา นำความรู้ไปประกอบสัมมาอาชีวะที่มั่นคงต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดห้วยข้าวกำวทยา จังหวัดพะเยา เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สามเณรนักเรียนเกิดกระบวนการคิดที่เป็นระบบ ลงมือปฏิบัติจริง ในลักษณะการ

ทำโครงการและการทำงานกลุ่ม รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังส่งเสริมให้ใช้กระบวนการที่ได้ไปประกอบอาชีพในอนาคตต่อไปได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดห้วยข้าวก่ำวิทยา จังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดห้วยข้าวก่ำวิทยา จังหวัดพะเยา

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

- 1.1 ครู โรงเรียนวัดห้วยข้าวก่ำวิทยา อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จำนวน 14 รูป/คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง
- 1.2 สามเณรนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดห้วยข้าวก่ำวิทยา อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จำนวน 112 รูป โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 ตัวแปรต้น คือ การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีพ
- 2.2 ตัวแปรตาม คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการเรียนรู้ ผลงานโครงงาน และความพึงพอใจ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ คือ การเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีพ ประกอบด้วย 5 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาประเด็นที่สนใจ ชั้นที่ 2 การรวบรวมเกี่ยวกับปัญหาประเด็นที่สนใจ ชั้นที่ 3 การออกแบบและดำเนินการกิจกรรมโครงงาน ชั้นที่ 4 การรวบรวมข้อมูล สรุปและอภิปรายผลโครงงาน ชั้นที่ 5 การนำเสนอโครงงาน

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ตั้งแต่ สิงหาคม – พฤศจิกายน ปีการศึกษา 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม

ขั้นที่ 1 การพัฒนาครูโรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวทยา

โรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวทยาสมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนสามัญสู่ทักษะสัมมาอาชีวะ ประจำปีการศึกษา 2563 ผู้บริหารและครูของโรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวทยาเข้าร่วมการอบรมโครงการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนสามัญสู่ทักษะสัมมาอาชีวะ หลังจากอบรมสิ้นสุดโรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวทยาประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็นและวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้แบบโครงงานส่งเสริมทักษะสัมมาอาชีวะ ผู้บริหารมอบหมายให้ครูทุกระดับชั้นรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวทยา

ขั้นที่ 2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวทยา

2.1 ผู้วิจัยได้ประสานการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะด้วยการร่วมประชุมช่วงเวลาวางแผนกับครูของโรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวทยาในการวางแผนและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ครูระดมความคิดเห็นและร่วมกันกำหนดออกแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดปฏิทินการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้กับสามเณรนักเรียน

2.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และเครื่องมือวัดและประเมินผล ดำเนินการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก คือ 1) สารสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สาร/เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล จำนวน 5 แผน เป็นเวลา 48 คาบเรียน และผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 5 ฉบับ นำแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 5 ฉบับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80 -1.00 นำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนวัดป่าตาลใต้ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เข้าโครงการของ (กสศ.) ไม่ใช่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2563 โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 4 สัปดาห์ๆ ละ 2 คาบเรียน รวมเป็นเวลา 8 คาบเรียน และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3 ครูโรงเรียนวัดห้วยข้าวกำวทยานำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสามเณรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ตั้งแต่ สิงหาคม -

พฤศจิกายน ปีการศึกษา 2563 โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 สัปดาห์ๆ ละ 4 คาบเรียน รวมเป็นเวลา 48 คาบเรียน และดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ มีขั้นตอนการบูรณาการ 5 ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาประเด็นที่สนใจ ขั้นที่ 2 การรวบรวมเกี่ยวกับปัญหาประเด็นที่สนใจ ขั้นที่ 3 การออกแบบและดำเนินการกิจกรรมโครงการ ขั้นที่ 4 การรวบรวมข้อมูล สรุป และอภิปรายผลโครงการ ขั้นที่ 5 การนำเสนอโครงการ สามเณรนักเรียนร่วมเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ

2.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง ทำหน้าที่เป็น (Coach) และผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย (Coach) ได้ประสานติดตามการดำเนินงานของครูร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับแผนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ ทั้ง 5 แผนและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ ด้วยการเยี่ยมชั้นเรียนสนทนากับครูและสามเณรนักเรียนตามปฏิทินที่กำหนดไว้ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดห้วยข้าวก่ำวิทยา ผู้วิจัยได้ประสานและสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะกับครูและสามเณรนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ฉบับ ประกอบด้วย ดังนี้

1. แบบประเมินแผนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ ทุกข้อรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ ทุกข้อรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 จำนวน 1 ฉบับ
3. แบบประเมินผลงานโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ จำนวน 1 ฉบับ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทุกข้อรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และนำแบบทดสอบความรู้มาทดลองใช้กับโรงเรียนวัดป่าตาลใต้ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เข้าโครงการของ (กสศ.) ไม่ใช่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 จำนวน 1 ฉบับ
5. แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ จำนวน 1 ฉบับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครูแบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดห้วยข้าวก่ำวิทยา โดยการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์

ผู้เชี่ยวชาญเป็นครูผู้สอนกิจกรรมโครงการของโรงเรียนจุนวิทยาคม อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ด้วยแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน โดยครูผู้สอน จำนวน 14 คนเป็นผู้ประเมินด้วยแบบประเมินทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้

3. เมื่อการดำเนินโครงการสิ้นสุดผู้วิจัยได้ นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ ล่วงหน้า เน้นการ 1 สัปดาห์ ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินผลงานโครงการแบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียนด้วยการประสานให้ครูและนักเรียนจัดนิทรรศการโครงการของตนเองและนำเสนอโครงการ และได้รวบรวมข้อมูลความพึงพอใจด้วยการสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของสามเณรนักเรียน โดยครูเป็นผู้รวบรวมข้อมูล

4. ผู้วิจัยในการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะกับครู จำนวน 14 คนและสามเณรนักเรียน ห้องละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ถือเกณฑ์ เป็นประธาน รองประธาน และเลขานุการของโครงการแบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ

5. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลสิ้นสุด ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สถิติและการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะและแบบสอบถามความพึงพอใจวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล โดยใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (Best W. John, 1997, หน้า 190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ผลงานโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ของสถานศึกษาแปลผล ดังนี้

คะแนนรวม 90 -100 หมายถึง ระดับดีเยี่ยม

คะแนนรวม 80 - 90 หมายถึง ระดับดีมาก

คะแนนรวม 70 -79 หมายถึง ระดับดี

คะแนนรวม 60 -69 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนรวม 50 -59 หมายถึง ระดับพอใช้

คะแนนรวม 0 -49 หมายถึง ระดับต้องปรับปรุง

3. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แบบสอบถามปลายเปิดปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ผลและนำเสนอผลการศึกษแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แยกเสนอ 4 ประเด็น ดังนี้

1.1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครู

ข้อ	รายการ	μ (N=14)	σ (N=14)	แปลผล
1	การวิเคราะห์หลักสูตรได้ครบถ้วนตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้และสอดคล้องตามหลักสูตรสถานศึกษา	4.56	.49	มากที่สุด
2	การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม	4.31	.68	มาก
3	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สอดคล้องกิจกรรมการเรียนรู้	4.62	.48	มากที่สุด
4	การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.42	.48	มาก
5	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้	4.47	.48	มาก
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำผู้เรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน	4.68	.70	มากที่สุด
7	สื่อและแหล่งเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.43	.60	มาก
8	การประเมินผลตามสภาพจริงครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.45	.61	มาก
เฉลี่ยรวม		4.49	.56	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนแบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณารายข้อ กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำผู้เรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 รองลงมา คือ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดสอดคล้องกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 การวิเคราะห์หลักสูตรได้ครบถ้วนตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้และสอดคล้องตามหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ตามลำดับ

1.2 ผลการประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน

ข้อ	ทักษะกระบวนการเรียนรู้ แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ	μ (N=112)	σ (N=112)	แปลผล
1	ความร่วมมือในการทำงาน	4.43	.51	มาก
2	การทำงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน	4.18	.54	มาก
3	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงาน	4.25	.44	มาก
4	บรรยากาศในการทำงานกลุ่ม	4.31	.47	มาก
5	ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเสียสละ	4.25	.68	มาก
6	ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.37	.61	มาก
7	การอธิบายและการแสดงเหตุผล	3.93	.57	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.25	.55	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า ผลการประเมิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 เมื่อพิจารณารายข้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ ความร่วมมือในการทำงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 รองลงมา คือ รับผิดชอบในการทำงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และ บรรยากาศในการทำงานกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ตามลำดับ

1.3 ผลการประเมินผลงานโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม ผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินผลงานโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน

ที่	โครงการเน้นสัมมาอาชีวะ	คะแนนประเมิน (คะแนนเต็ม 100)	แปลผล
1	โครงการเครื่องดูดฝุ่นแบบพกพา	85	ดีมาก
2	โครงการเครื่องตัดหญ้า	82	ดีมาก
3	โครงการน้ำยาขจัดคราบจากผลไม้	83	ดีมาก
4	โครงการระบบควบคุมไฟฟ้าผ่านแอปพลิเคชัน	86	ดีมาก
5	โครงการระบบรดน้ำพุ่มไม้ผ่านแอปพลิเคชัน	86	ดีมาก
6	โครงการสลักลายกระดาษ	91	ดีเยี่ยม
7	โครงการสอนกยูงอำเภอจุน	79	ดี
8	โครงการโคมไฟจากกะลามะพร้าว	90	ดีเยี่ยม
9	โครงการสืบสายศิลปะสลักลาย	75	ดี
เฉลี่ยรวม		84.88	ดีมาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินผลงานโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า โดยรวมมีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 84.88 และเมื่อพิจารณา รายโครงการ มีผลการประเมินสูงสุด ได้แก่ โครงการสลักลายกระดาษ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยม คะแนนประเมินเท่ากับ 91 รองลงมา คือ โครงการโคมไฟจากกะลามะพร้าว มีคุณภาพ อยู่ในระดับดีเยี่ยม คะแนนประเมินเท่ากับ 90 และ โครงการระบบควบคุมไฟฟ้าผ่านแอปพลิเคชัน มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก คะแนนประเมินเท่ากับ 86 โครงการระบบรดน้ำพุ่มไม้ผ่านแอปพลิเคชัน มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก คะแนนประเมินเท่ากับ 86 ตามลำดับ

1.4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของสามเณรนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยครูนำแบบสอบถามไปสอบถามกับสามเณรนักเรียน จำนวน 116 รูป ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลความพึงพอใจของสามเณรนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
เน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม

ข้อ	รายการ	μ (N=112)	σ (N=112)	แปลผล
1	สนุกกับการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	4.12	0.75	มาก
2	ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มและร่วมกันทำงาน	4.20	0.82	มาก
3	ได้มีโอกาสเรียนรู้กับวิทยากรภายนอก	3.46	0.39	ปานกลาง
4	ได้ฝึกทักษะกระบวนการทำงานและแสดงผลอย่างมั่นใจ	4.55	0.34	มากที่สุด
5	ได้เป็นผู้ค้นพบและทำกิจกรรมสำเร็จด้วยกระบวนการกลุ่ม	4.57	0.46	มากที่สุด
6	มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ที่น่าสนใจ	4.46	0.47	มาก
7	ได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมทำให้เข้าใจยิ่งขึ้น	4.57	0.25	มากที่สุด
8	ภูมิใจที่ได้วางแผนจัดหาและเตรียมอุปกรณ์ด้วยตนเอง	4.69	0.34	มากที่สุด
9	มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ครบทุกกิจกรรม	4.02	0.45	มาก
10	สื่อและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ช่วยให้เรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น	4.53	0.21	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.32	0.48	มาก

จากตารางที่ 4 ความพึงพอใจของสามเณรนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 เมื่อพิจารณารายข้อ มีความพึงพอใจเรียงลำดับ ดังนี้ ภูมิใจที่ได้วางแผนจัดหาและเตรียมอุปกรณ์ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 รองลงมา คือ ได้เป็นผู้ค้นพบและทำกิจกรรมสำเร็จด้วยกระบวนการกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมทำให้เข้าใจยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม

จากการสัมภาษณ์ครูและสามเณรนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดห้วยข้าวก่ำวิทยา เกี่ยวกับปัญหาหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะ พบว่า 1) การคัดเลือกหัวข้อโครงการค่อนข้างยากเหตุอาจไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ 2) สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การเผยแพร่ผลงานโครงการสัมมาอาชีวะของสามเณรมีน้อยมาก

จากการสอบถามกับครูและสามเณรนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดห้วยข้าวก่ำวิทยา เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเน้นสัมมาอาชีวะของครู พบว่า การกำหนดหัวข้ออย่างไรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของสามเณร เพื่อให้การทำโครงการที่เกิดการเรียนรู้

อย่างมีประสิทธิภาพ และ โรงเรียนจัดอบรมและพาสامณेरักเรียนไปศึกษาแหล่งรู้เรียนจากนอกสถานที่เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายมากขึ้น รวมถึงควมมีการเผยแพร่ผลงานโครงการสัมมาอาชีพของสามเณรหลากหลายช่องทาง

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ดังนี้

ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม จะเห็นว่า โรงเรียนได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 5 แผน มีผลการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องมาก สืบเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมีการวางแผนตามขั้นตอนที่ชัดเจนมีสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ถือเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และแนวคิดของ กาเย่ (Gagne) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ คือ กระตุ้นความจำผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์ในการโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ก่อนทำให้เกิดความทรงจำในระยะยาว เกิดทักษะหรือพฤติกรรม การเรียนรู้โครงงานเป็นวิธีการสำหรับการให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถความคิดการจัดการเรียนรู้วิธีนี้ครูจะใช้บทบาทหน้าที่แตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ของครูสมัยก่อนเน้นการสอนของครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ดี สำหรับการฝึกปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน (ทิตนา แคมมณี, 2550) ส่วนผลการประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีพทำให้นักเรียนได้ร่วมกันคิดร่วมกันวางแผน ร่วมกันลงมือปฏิบัติและประเมินผลงานของตนเองอย่างอิสระ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และ (ลัดดา ภูเกียรติ, 2552) กล่าวว่า การศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้วิจัยและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ภายใต้ คำแนะนำ ปรีชาของครู โดยอาจใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ช่วยให้การศึกษานั้นบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งยัง (ดวงพร อิมแสงจันทร์, 2554) ได้วิจัยเกี่ยวกับวิจัยการพัฒนาผลการเรียนรู้ พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับสูงขึ้น และการศึกษาของ (ชนิษฐา สรรเสริฐ ญัฐสกล ศรีสารากร และสันติ ศรีสวนแดง, 2551) ที่พบว่าการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชางานเกษตรที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติจริงในลักษณะการทำโครงการส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มดีขึ้น นักเรียนมีความรู้เพิ่มมากขึ้นหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สำหรับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีอิสระทางความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง และได้ลงมือปฏิบัติงานตามที่ตนเองวางแผนและที่สำคัญ คือ นักเรียนมีโอกาสในการประเมินผลงานของตนเองและเพื่อน และมีความสุขสนุกสนานในการ

จัดกิจกรรมต่างๆ ตามที่ตนเองสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ (ริบอง กัลป์ติวาณิชย์, 2555) พบว่านักเรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีโครงการลงมือปฏิบัติเอง ทำให้นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมระดับมากที่สุด และผลจากการศึกษาของ(น้ำทิพย์ วิมูลชาติ และมาเรียม นิลพันธุ์, 2559) พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีความพึงพอใจสูงสุดกับประเด็น ครูมีวิธีทดสอบที่หลากหลาย สนุกสนาน และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานดังต่อไปนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำเป็นจะต้องมีการสร้างข้อตกลงหรือกฎเกณฑ์ที่ค่อนข้างรัดกุม เพื่อควบคุมพฤติกรรม และ ความปลอดภัยของนักเรียน เพราะเป็นการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้และเน้นการลงมือปฏิบัติงาน ซึ่งอาจเกิดอันตรายกับนักเรียนได้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยการลงมือปฏิบัติ ครูผู้สอนต้องมีการสำรวจความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ก่อนว่ามีสภาพพร้อม เพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้น สัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม

สภาพปัญหาหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะ พบว่า การคัดเลือกหัวข้อโครงงานค่อนข้างยากเหตุอาจไม่เหมาะสมกับสถานภาพ อาจเนื่องด้วย สามเณรนักเรียนถือเสมือนเป็นตัวแทนพระพุทธเจ้า ผู้ปกครอง ชุมชนให้การเคารพนับถือ จะดำเนินกิจกรรมใดๆ ต้องปฏิบัติด้วยความสำรวมกาย วาจา และการกระทำทุกอย่าง เวลาจะทำงานใดๆ จึงมักต้องคำนึงถึงสิ่งนี้ทำให้การคัดเลือกหัวข้อค่อนข้างเป็นเรื่องที่ยากพอสมควร และ สภาพแวดล้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ของบริเวณโรงเรียนแคบ เพราะเป็นที่ปลูกสร้างอยู่ในตัวเมืองมีบริเวณไม่มาก อีกทั้งชุมชนยังใช้สถานที่ของวัดในการจัดกิจกรรมต่างๆ มาตามประเพณีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จึงทำให้ไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมของโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะ และ การเผยแพร่ผลงานโครงการสัมมาอาชีวะของสามเณรมีน้อยมาก

ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะของครู พบว่า การกำหนดหัวข้ออย่างไรให้เหมาะสมกับสถานภาพของสามเณร เพื่อให้การทำโครงการที่เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และ โรงเรียนควรจัดอบรมและพาสามเณรนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้จากนอกสถานที่เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี ศรีรุ่งเรืองและคณะ (2558) เรื่อง ผลการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการเรียนแบบร่วมมือ พบว่า การให้นักเรียนได้กิจกรรมนอกชั้นเรียนหรือแหล่งเรียนรู้อื่น จะมีนักเรียนให้ความสนใจและสร้างสรรค์สิ่งใหม่มากขึ้น รวมถึงควรเปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ผลงานโครงการสัมมาอาชีวะของสามเณรหลากหลาย

ช่องทางมากขึ้น ทำให้ผลงานปรากฏต่อสาธารณะชนเป็นผลทำให้สามเณรนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และสนใจเพิ่มขึ้นต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะ

ข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเน้นสัมมาอาชีวะเป็นรูปแบบที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงร่วมกัน ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะและกระบวนการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น จึงควรขยายผลให้รายวิชาอื่นๆ ใช้รูปแบบดังกล่าวในการเรียนการสอน ทั้งนี้ควรเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการหรือความสนใจของสามเณรนักเรียน และควรจัดสภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากโครงการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสู่ทักษะสัมมาอาชีวะของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบและข้อเสนอแนะ ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน และนมัสการและขอบคุณพระอาจารย์และสามเณรนักเรียนทุกรูป/คน โรงเรียนวัดห้วยข้าวกล้าวิทยา อำเภोजัน จังหวัดพะเยา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ .(2551).*หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2560). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ดวงพร อิมแสงจันทร์ .(2554).*การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทีศนา เขมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้ำทิพย์ วิมูลชาติ และมาเรียม นิลพันธุ์. (2559). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยใช้ข้อมูล ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการทำโครงงานคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่5. *วารสาร Veridian E-Journal* ,9(2), 787-800.

- เมธาวี โสรเนตร. (2560). *การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คอมพิวเตอร์และความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ยรรยง สิ้นธุ์งาม. (2557). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน Problem -based learning (PBL).* (ออนไลน์) (16 มกราคม 2563) จาก <http://www.mail.vecharkarn.com/vblog/37131>.
- ราชนัน ศรีดา และธีรชัย บุญมา. (2562). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังคมศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- รียอง กัลป์ติวาณิชย์. (2555). *ผลการเรียนแบบผสมผสานด้วยวิธีการสอนแบบสาธิตเพื่อการฝึกทักษะ ปฏิบัติวิชาคอมพิวเตอร์กราฟฟิก เรื่องการสร้างภาพเคลื่อนไหวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2552). *โครงงานเพื่อการเรียนรู้หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). *ข้อเสนอโครงการประเมินผลการดำเนินงานของ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) รอบ 3 ปี (พ.ศ. 2555-2557).*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภา การศึกษา.*
- อัญชลี ศรีรุ่งเรืองและคณะ. (2558). *ผลการเรียนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแบบร่วมมือวิชา คอมพิวเตอร์ที่มีต่อความรู้พื้นฐานด้านสื่อ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6. วารสาร Veridian E-Journal . 8(3).*
- John, W. Best. (1997). *Research in Education*. New Delhi : Prentice Hall of India Private Limited.